

VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim – Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 01 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

Nr. 4/5 (317/318) 1974 gegužės 31

IMMANUĖLIS KANTAS

(1724 - 1974)

Immanuėlis Kantas gimė Karaliaučiuje 1724 balandžio 22. Šiemet suei-
na 250 metų nuo šio pasaulinio garso filosofo gimimo dienos.

Immanuėlis Kantas iš tėvo pusės buvo lietuvių kilmės. Jo protėviai kilę iš K a n t v a i n i ū (tarmiškai - Kantvonų) sodybos, Klaipėdos apskrityje. Kantvainiai yra žemaitijoje dažnai sutinkama pavardė. Senuose vokiečių dokumentuose ši pavardė buvo rašoma įvairiai, pvz. Kantweynen, Kant Wayne, Wayne Kant ir kitaip. Iš šios Kantvainių giminės kilo Immanuėlio prosenelis R i c h a r d a s Kant'-as, turėjęs apie 1667 viešbutį Verdainėje, šalia Šilutės, Klaipėdos krašte. Richardo sūnus A n s a s buvo balnius ir gyveno Klaipėdos priemiestyje. Iš Klaipėdos jis vėliau persikėlė Tilžėn. Anso sūnus J o n a s J u r g i s, kuris dar lietuviškai kalbėti mokėjęs, apsigyveno kaip balnius Karaliaučiuje, kur vedė vokietaitę Anną Regina Reuter'yte. Tai šioje m i š r i o j e š e i m o j e ir gimė 1724 Immanuėlis Kantas, filosofas.

I. Kantas mokėsi Karaliaučiaus Fridericianum kolegijoje, universitete studijavo matematiką, fiziką ir filosofiją, 1755 įsigijo daktaro laipsnį ir pradėjo dėstyti universitete. 1770 tame pačiame Karaliaučiaus universitete tapo ordinariniu profesorium. Kantas parašė dešimt su viršum žymių filosofijos mokslo veikalų. Jis mirė 1804 vasario 12. Kantas liko nevedęs, gyveno asketiškai, bet mėgo pietauti su draugais, kurie vėliau paskelbė savo atsiminimus apie jį. Gyvenimą Kantas nugyveno iš Karaliaučiaus niekur neišvykęs.

Nors I. Kantas savo lietuviškos kilmės pats aiškėn nekėlė, bet manoma, kad jame nebuvo dar užgesęs lietuviškas jausmas. Tatai jis išreiškė savo "Vieno bičiulio prierašu" prie trijų jo draugų prakalbų 1800 Karaliaučiuje išėjusiame Kristijono Gottlybo M i e l c k e ' s lietuviškai-vokiškame ir vokiškai-lietuviškame žodyne, kuriame Kantas pabrėžiamai pasisakė už l i e t u v i ū k a l b o s i š l a i k y m ą tiek mokyklose, tiek bažnyčiose, sykiu iškeldamas teigiamus l i e t u v i n k ū būdo bruožus, o taip pat šitokio vertingo būdo tautos išlaikymo naudingumą valstybei bei lietuvių kalbos svarbą mokslui.

"Kadangi Kantas stovi eilėje žmonių, kuriuos pasaulis pripažįsta di-

- 2 -

džiausiais, tai jo žodžiai už lietuvišką kalbą ir lietuvių tautą tur kiekvienam lietuviui paraginimu būti, visur ir visados už savo kalbą įstoti ir jos neišsižadėti" - rašė Ansas B r u o ž i s 1920 Tilžėje.

Šiemet I.Kanto jubiliejui atžymėti Vokietijoje išleidžiamas specialus 90 pfenigų pašto ženklas. I.Kanto jubiliejų Vokietijoje ypatingai iškelia ir su pagrindu juo didžiuojasi jo artimiausieji tėvynainiai - tremtiniai vokiečiai rytprūsiečiai (plg. "Das Ostpreussenblatt" Folge 1, v.5. Januar 1974, p.11). Šį straipsnį skaitant betgi nustebina nepagrįstas lietuvių užpuolimas bei mokslo rezultatų iškraipymas, kas vargiai suderinama su Kanto moralės ir taikos idealizmu!

Lietuviai I.Kanto sau nesisavina. Kantas pats savo tėvą manė skotų kilmės esant. Visiems gerai žinoma, kad I.Kanto kūryba, jo visi filosofiniai veikalai priklauso vokiečių dvasios istorijai ir vokiečių literatūrai. Bet I.Kanto dalinė lietuviškoji kilmė yra mokslo išaiškinta, o jo pasisakymas už lietuvių tautą ir lietuvių kalbos išlaikymą yra neginčijamas. Todėl lietuviai turi labai specifinį pagrindą I.Kantą prisiminti ir taip pat juo didžiutis.

Apie Kanto santykius su lietuvybe jau XIX amžiaus pabaigoje rašė Mažosios Lietuvos himno autorius Georg Sauerwein - Girėnas, o vėliau visa eilė lietuvių veikėjų ir mokslininkų, pvz. dr. Jonas Bašanavičius, kun. Adomas Dambrauskas-Jakštas, kun. prof. Kuraitis, Antanas Smetona, ir jau tremtyje - dr. Viliamas, dr. Anysas, Martynas Nauburas ir daug kitų. Baltų kalbų specialistas prof. Fraenkel'is Hamburge pasisakė dėl Kanto pavardės lietuviškumo. Daugumas lietuvių publicistų, rašiusių apie Kantą, savo sprendimuose buvo santūrūs ir rėmėsi jau vokiečių mokslininkų paskelbtais faktais.

Vokietijos lietuviams, kurių bendruomenėje yra nemažas skaičius taip pat lietuviškai-vokiškai mišrių šeimų, Immanuelio Kanto prisiminimas turėtų būti itin brangus.

Dr. Povilas Reklaitis

----- xXx -----

M Ū S Ų B E N D R U O M E N Ė J E

MŪTINOS DIENOS MINĖJIMAI

S t u t t g a r t e

mamyčių pagerbimą suruošė ir kartu savo 20-ąsias metines atšventė vietos Lietuvių moterų klubas gegužės 5. Šventė pradėta kun. K. Senkaus laikytomis pamaldomis ir sakytu pamokslu apie gražiąsias motinų savybes: išmintį, gerumą ir pasiaukojimą.

Minėjimą salėje pradėjo moterų klubo pirmininkė E. Repšienė, glaustai apžvelgdama savo organizacijos per 20 metų nueitą kelią. Paskaitą skaitė mokyt. I. Natkevičienė. Žvelgdama į lietuvių laisvės kovas, prelegentė šalia vyrų rado ir nemažiau už juos narsių moterų. Taip 1830/31 sukilime pasižymėjo trys bajoraitės: Emilija Pliaterytė, Marija Rašanavičiūtė ir Antuanetė Tomašauskaitė. Jos gali būti pavyzdžiu visiems, kaip reikia mylėti tėvynę ir už ją aukotis.

Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijos valdybos pirmininkė E. Lucienė apžvelgė organizacinę lietuvių moterų veiklą šiame krašte. Į ją darniai įsijungė ir stuttgartiškės lietuvių moterų, 1954 kovo 24 įsteigdamos savo klubą, kuris visą dvidešimtmetį gyvai veikė.

Sveikinimus bei linkėjimus išreiškė Rastatto lietuvių moterų klubo pirmininkė St. Rugulienė ir LB apylinkės pirmininkas V. Gustainis bei kun. K. Senkus. Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, M. A., sveikino gimnazijos ir Vokietijos LB Valdybos vardu. Jis ragino tėvus siūsti savo atžalyną mokytis į Romuvą, nes be lietuviškos mokyklos sunku išauklėti vaikus gerais lietuviais, o be lietuviško jaunimo ir visos Vokietijos lietuvių bendruomenės ateitis būtų tamsi.

E. Repšienė ir K. Šimanauskas suvaidino du linksmus vaidinimėlius: Emigracijos įstaigą ir Dieduką su bobute. Akordeonu juos palydėjo E. Lucas. Pforzheimiškių vardu pasveikino ir eilėraščių apie motiną padeklamavo A. Cesevičius. Minėjimas baigtas tautos himnu.

Po programos vyko gausi loterija ir vaišės. Akordeonais grojo H. Ptašinskas ir W. Jonaitis iš Pforzheimo.

H a n a u

Motinos dienos minėjimas suruoštas, laikantis lietuviškos tradicijos, pirmąjį gegužės sekmadienį (5 d.). Pamaldas 13 val. už lietuves motinas atlaikė tėv. A. Bernatonis. Per pamokslą jis kalbėjo apie Mariją, Dievo Motiną, ir lietuviškąją motiną. Kaip švč. Mergelė Marija nuolankiai priėmė angelo jai praneštą Dievo sprendimą būti Išganytojo gimdytoja, taip ir lietuvė motina turi klusniai prisiimti jai mūsų tautos istorijos skiriamus uždavinius tėvynėje ir svetur. Kalbėdamas apie mūsų sengalvėles, pamokslininkas pagrindine mintimi pasirinko laiminančią motinos ranką. Vienas tautietis jam pasakojęs, kad 1944, kai jis vykęs į Vakarus ir atsisveikinęs su savo motina, tai eidamas keliu tolyn vis atsiskudavęs, ir visą laiką matęs nuo gonkų jį laiminančią motinos ranką. Tas vaizdas lydįs jį visą tremties kelią. Iš tikrų motinos palaima lydi kiekvieną mūsų visą gyvenimą.

14,45 val. gražioje bažnyčios salėje įvyko ataskaitinis VLB Hanau apylinkės narių susirinkimas, kurį pradėjo pirmininkė Aldona Januškienė. Susirinkimui vadovauti išrinktas tėv. A. Bernatonis, sekretoriauti - Vida Paulikaitė. Apylinkės metinę veiklą apibūdino A. Januškienė. Nariai šiandien susirinko trečią kartą savo reikalų aptarti. Valdyba yra turėjusi taip pat 3 susirinkimus, suorganizavusi vieną išvyką, lietuvių kapų tvarkymą, Kalėdų eglutę.

Kontrolierius Bišovas pranešė, kad apylinkė per praėjusius metus turėjo 1.043, --DM pajamų ir apie 681, --DM išlaidų. Kasoje yra 362 DM. Apylinkė turi 30 pilnateisių narių.

Šiame susirinkime buvo numatytas ir Hanau lietuvių moterų klubo įkūrimas. Tėv. Alf. Bernatonis apibūdino šios organizacijos tikslus, J. Lukošius paaiškino jos organizacinę sąrangą. Formalus klubo įsteigimas atidėtas kitam kartui.

Susirinkus daugiau žmonių, 16 val. pradėtas Motinos dienos minėjimas. Atsistojimu pagerbtos mirusios mamytės. Gr. Kemeraitienė ir E. Kalvaitienė, akordeonu palydimos V. Kemeraičiuko, padainavo Lijo oi lijo.

J. Lukošius kreipėsi į motinas Vokietijos LB Valdybos vardu. Jis prašė jas vieno labiausiai suprantamo dalyko - išlaikyti savo vaikus tokius, kokios jos pačios yra, t. y. lietuviais. Bandytas išsiplėsti iš įgimtos tautybės žaloja žmogų dvasiškai, parodo jo menkavertiškumą. Darytinas skirtumas tarp pilietybės, priklausymo gyvenamam kraštui, ir tautybės, priklausymo savai tautai. Tautinius dezertyrus savieji niekina, o svetimieji jų negerbia. Įjungiant vaikus į savąją tautą, jie praturtinami kultūriškai ir doriškai.

- 4 -

Meninę dalį, dainuodamos ir deklamuojamos, atliko mamytės ir jų dukrytės. Deklamavo Vida Paulikaitė, buv. Vasario 16 gimnazijos mokinė, Linutė Kemeraitytė, Laimutė Paulikaitė, Vida Weiherytė, Sigitas Januška, Monika Matuliauskaitė. Egidija Šreifeldaitė paskaitė laišką motinai, o tėv. Alf. Bernatonis - eiliuotą Lietuvos vaikų laišką kun. Zdebskio motinai.

Ir mamytės nenusileido savo vaikučiams. Dr. med. O. B. Šreifeldienė padeklamavo A. Karvelytės eilėraščių motinai. Duetu dainavo Gr. Kemeraitienė su dukra Linute ir A. Junuškienė su E. Kalvaitiene. Akordeonu jas palydėjo V. Kemeraičiukas.

Po minėjimo dar spėta išrinkti nauja apylinkės vadovybė: pirmininkas Pranas Bišovas, sekretorius bei išdininkas Alfredas Pauliks ir kontrolierius Albertas Kemeraitis. Pirmininkė Aldona Januškienė palinkėjo naujai vadovybei sėkmės ir pakvietė visus linksmi praleisti vakarą.

Bematant ant stalų išdygo krūvos skanių valgių ir gėrimų. Numalšinus alkį bei troškulį, pasigirdo akordeono garsai. Salėje ėmė linksmi suktis poros. Jaukus pobūvis truko keletą valandų.

L e b e n s t e d t e

Motinos dienos minėjimą gegužės 11 surengė vietos Lietuvių moterų klubas, vadovaujamas O. Gucaitienės. Šv. mišias už motinas aukėjo, pamokslą pasakė ir gegužines pamaldas šv. Mykolo bažnyčioje atlaikė kun. V. Šarka.

Motinos pagerbtos parapijos salėje, pakviečiant jas prie garbės stalo, o seniausias motinas ir apdovanojant VLB Lebenstedt'o apylinkės valdybos skirtomis dovanėlėmis. Kun. V. Šarka savo kalboje apibūdino motinos ir vaiko santykį. Vietos LB apylinkės pirmininkas A. Kairys ir jo dukrelė Lidija padeklamavo eilėraščių motinos tema.

Po programėlės įvyko vaišės su dainomis, muzika ir šokiais, kurie užsitęsė iki po vidurnakčio.

M ü n c h e n e

Motinos diena surengta gegužės 11 užsieniečių pabėgėlių "Susitikimo namuose". Rengėjai: Müncheno lietuvių moterų klubas ir jaunimo RATU-KAS. Šis minėjimas buvo naujas ir įdomus tuo, kad jo programoje dalyvavo pirmą kartą Münchene Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių ir deklamatorių grupė. Kartu atvyko taip pat ir gimnazijos direktorius V. Natkevičius, M.A., su ponia, tos dienos prelegente.

Minėjimą pravedusi Moterų klubo sekretorė ir "Ratuko" vadovė Alina Grinienė pakvietė visus sugiedoti gegužinę giesmę "Sveika, Marija". Motinas pasveikino Vokietijos liet. katal. sielovados direktorius prel. J. Aviža, gimnazijos direktorius V. Natkevičius, Moterų klubo pirmininkė J. Jurkonienė ir "Ratuko" šokėjas M. Dresleris. Įteikiant mamytėms gėles, miuncheniškės šokėjos pašoko lyriškąją Sadutę.

Paskaitą "Didžiosios Lietuvos moterys" skaitė mokyt. I. Natkevičienė. Ji buvo pasirinkusi tris didvyres-karžyges, Lietuvos bajoraites, aktyvias 1830 sukilimo dalyves: Emiliją Pliaterytę, Mariją Rašanavičiūtę ir Antuanetę Tomašauskaitę. Visos jos kovojo su ginklu rankoje už Lietuvos laisvę. Ne tik kovojo, bet savo švelnumu, moteriškumu skatino ir guodė kovos draugus, kurie jas pripažino ir gerbė. Šioms moterims nerūpėjo emancipacija, noras pasirodyti lygiomis su vyrais. Grynas idealizmas, tėvynės meilė vedė jas į kovos lauką.

Prelegentė skatino salėje esančias moteris kovoti su tokiu pat užsi-
degimu prieš šių dienų priešą - nutautimą.

Meninėje programoje, kaip kokiame kaleidoskope, keitėsi dvi šokių
grupės, deklamatoriai, dainininkai. Gimnazijos šokėjai ir Mūncheno
"Ratukas" pašoko po 4 šokius, pabaigoje kartu supindami Gyvatarą.
Vasario 16 gimnazijos mokinės Jūratė Barasaitė ir Angelė Vilčinskai-
tė gražia lietuvių kalba padeklamavo Brazdžionio ir Putino eilėraš-
čių. Mūncheno vargo mokyklos mokiniukai Aušrelė ir Mindaugas Skeber-
džiai deklamavo ir dainavo apie geriausią ir gražiausią savo mamytę,
o mūncheniškė gimnazistė Violeta Hermanaitė, palydima brolio Alfre-
do, padainavo V.Kuprevičiaus "Mano mama". Gražiai išsiliejo į progra-
mą ir publika, darniai sudainuodama motinos dainų. "Oi neverk motušė-
le" buvo dainuota taip, kaip "Baltijos" kvinteto plokštelėje įrašyta,
nes "Ratuke" yra kvinteto basas ir deklamatorius Stasys Jasulaitis.

Sunku aprašyti nuotaiką, kuri atsiranda, stebint kai scenoje sukasi,
pinasi, keičiasi 33 jauni, mieli veidai, margi tautiniai drabužiai
ir akordeonisto stud.M.Lando tai virkdantis, tai neleidžiantis net
senam ramiai nusėdėti grojimas. Užtat spontaniškai išsiveržė visų mo-
tinų vardu V.Hermanienės tarta padėka jaunimui. "Ratuko" šokėjai ap-
dovanojo gimnazijos tautinių šokių grupės vadovės moksleives Aureli-
ją Krivickaitę ir Romy Piedaitę bavariškais batais ir edelveisais su
linkėjimais dar smarkiau suktis ir skleisti lietuvišką šoki Vokietij-
joje.

Lietuvei motinai šis minėjimas turėjo suteikti gražios paguodos, ma-
tant, tur būt, patį lietuviškiausią jaunimą Vokietijoje.

Po programos mamytės vaišino svečius pyragais, o gimnazijos ir Mūn-
cheno jaunimas praleido gražų "susipažinimo ir draugystės vakarą"
jaunimo rūsyje. Sekančią dieną gimnazijos grupė susipažino, bent pa-
viršutiniškai, su Mūncheno miestu ir aplankė olimpiados aikštes bei
stadioną.

Mūncheniečiai labai dėkingi Vasario 16 gimnazijai, nepabūgusiai vargo
ir nepagailėjusiai laiko atvykti į Mūncheną, šoferiams, atvežusiems
gimnazijos grupę, visiems, kurie svečius globojo ir valgydino, ir gau-
siems aukotojams loterijai. Padėka priklauso VLB Mūncheno apylinkės
valdybai, paaukojusiai pinigų gėlėms.

L ū b e c k e

Motinos dienos minėjimas sutapo su š.m.sausio mėn. mirusios P.Mansie-
nės paminklo pašventinimu gegužės 12. Šv.mišias švč.Jėzaus Širdies
bažnyčioje aukojo kun.V.Šarka. Vidudienį Vorwerk kapinėse jis pašven-
tino paminklą ir atlaikė gegužines pamaldas, po kurių visi susirinko
į svetainę vaišių. Pagerbdamas velionės Mansienės atminimą, Domas
Kušleika susirinkusius dosniai pavaišino. Atitinkama programėle pa-
gerbtos visos motinos. Pobūvis truko keletą valandų.

H a m b u r g e

motinų pagerbimui rūpestingai pasiruošta. Kaip ir buvo numatyta, ge-
gužės 12 popiet pamaldas atlaikė kun.V.Šarka.

Šeimos židinio saugotojos pagerbtos gražiai išpuoštoje šv.Teresės pa-
rapijos salėje. Jų garbei L.Narkaus paruoštą montażą atliko Marina
Normantaitė, Regina Narkutė, Marius Narkus, Edita Sarachaitė, Mali-
nauskaitė ir kiti. VLB Hamburgo apylinkės valdyba kiekvienai motinai
įteikė po tris rožes, giedant ilgiausių metų. Po programos sekė vai-
šės su dainomis ir šokiais, akordeonu smagiai grojant R.Baliuliui ir
L.Narkui.

- 6 -

R a s t a t t e

lietuvės motinos pagerbtos gegužės 12 tėv. A. Bernatoniū laikytomis pamaldomis ir diena pritaikintu pamokslu. Po pamaldų įvyko susirinkimas, kur gražių minčių apie motinas pažėrė taip pat tėv. Bernatoniū. Balsingi raštatiškiai pobūvių pavairino dainomis. Netrukio ir vaišių.

S o l i n g e n e

Šiaurės Reino-Vestfalijos lietuviai Motinos dieną suruošė š. m. gegužės 18 belgų vienuolių salvatorijonų vadovaujamos šv. Kotrynos parapijos patalpose.

16 val. būrelis tikinčiųjų dalyvavo kun. dr. K. Gulbino aukotose šv. mišiose. Programą salėje 18,45 trumpu žodžiu pradėjo apylinkės Liet. moterų klubo pirmininkė P. Ivinskienė. Trumpą pranešimą padarė M. Kiužauskas.

Referatą skaitė dr. med. R. Kumfertaitė. Priminusi knygnešių ir savanorių motinas, prelegentė kiek ilgiau sustojo prie lietuvių motinos tremtyje bei emigracijoje. Ir šiandien vargo ar lituanistinė savaitgalio mokykla nebūtų įmanoma, jeigu pasišventusių mokytojų savo dėmesiu, rūpesčiu ir meile neparemtų lietuvių motina. Paskaitininkė kalbėjo iš patyrimo, nes pati yra lankiusi lietuvių tremties mokyklą Augustdorfe ir kitur; baigusi Vasario 16 gimnaziją ir buvusi vargo mokyklos mokytoja Düsseldorfėje.

Meninę dalį pradėjo P. Ivinskienė eiliuotu kun. J. Kuzmickio laišku motinai. St. Baltusienės iš Belgijos vadovaujama tautinių šokių grupė, trys "Baltijos" kvinteto vyrai (H. Bertulaitis, V. Lemkis ir E. Rotkis) ir Pranutė Baltusaitė pakaitomis žavėjo mamytės ir visus dalyvius judesiu ir melodija. Ilgų katučių susilaukė duetu padainavusi šokėjų pora - Albina Kudžmaitė ir Voldemaras Kabliauskas. Gal daugiausia prakaito mamų garbei išliejo V. Lemkis, kuris ir dainavo, ir akordeonu palydėjo, ir tautiniams šokiams grojo.

Vyresnio amžiaus mamytės ir programos atlikėjai buvo pakviesti skanių vaišių. Salėje vyko šokiai.

K I T A V E I K L A

S c h w e t z i n g e n

Š. m. balandžio 11 įvyko VLB Schwetzingeno apylinkės visuotinis narių susirinkimas. Pirmininkavo VLB Tarybos prezidiumo pirmininkas ir kuopos vadas maj. J. K. Valiūnas. Apžvelgta praėjusių metų veikla. Į apylinkės valdybą perrinkti tie patys asmenys, būtent: pirmininkas Mikas Miniauskas, sekretorius Algis Vitkus ir išdininkas Juozas Graubauskas; į revizijos komisiją - Vilius Kurcas, Vilimas Valaitis ir Adolfas Uszleit.

H a m b u r g

Š. m. gegužės 15 VLB Hamburgo apylinkė išsirinko naują valdybą, kurios pirmininkas dabar yra Leonas Narkus, vicepirmininkė Dalia Šarachaitė, išdininkas Petras Gražulis ir narė Virginija Goym-Gurinskaitė. Kontrolieriais išrinkti Izidorius Sragauskis ir Arvydas Lingė.

H a n n o v e r

VLB Hannoverio apylinkė taip pat perrinko savo valdybą. Jos pirmininku perrinktas Gustavas Pudymaitis, vicepirmininke išrinkta Ona Giesienė ir sekretorium bei išdininku Valius Merkevičius. Į kontrolės komisiją išrinkti Jonas Jakobas ir Helmutas Giese.

R i n k i m ū k o m i s i j a

š.m. balandžio 30 išsiuntinėjo visoms VLB apylinkių vadovybėms bendrąsias Nr.2, kuriuo prašoma iki birželio 30 atsiųsti pilnateisių narių sąrašus. Sąrašuose reikia pažymėti rinkiko-ės pavardę, vardas, nario knygelės Nr., gimimo data ir tikslus adresas. Toliau nurodoma, kad rinkikų sąrašai nuo rugsėjo 21 iki 27 turi būti atskleisti visiems apylinkės nariams pasitikrinti ar jie įrašyti sąrašuose ir ar nėra įrašyta neturinčių balsavimo teisės, skundų tvarka ir kit.

Rinkimų komisijos adresas: J.Venys, 6796 Schöenberg-Kübelberg 1, Postfach 242

I š k i l i o j i v i s u o m e n i n i k e

Pasaulio lietuvių katalikų bendrijos 500 dolerių premija visuomenininkui kovo 31 paskirta A l i n a i G r i n i e n e i, gyv.München. Jury komisija, kuri posėdžiavo Romuvoje (Hättenfelde), sudarė: prelatai L.Tulaba ir P.Celiešius, dir.V.Naškevičius, dr.med.P.Pečiulionytė ir R.Bačkis.

T a i k l i ū š a u l i ū š e i m a

Vokietijos LB tarybos prezidiumo pirmininkas ir 8591 LS lietuvių kuopos Schwetzingene vadovas maj.Jonas K. V a l i ū n a s, daug kartų buvęs Vokietijos meisteriu šaudyme iš pistoletų, š.m. gegužės 19 vėl laimėjo I vietą Heidelbergo apskr. šaudymo iš oro pistoletų pirmenybėse. Jo žmona I n g e tą pačią dieną ten pat laimėjo taip pat I vietą moterų klasėje, o dukterė L a i m a, Vasario 16 gimnazijos III klasės mokinė, gegužės 12 užėmė irgi I vietą Heidelbergo apskr. jaunų mergaičių šaulių grupėje.

Vasario 16 gimnazijos pr.metų abiturientas A l g i s Valiūnas, dabar atliekantis karinę prievolę vokiečių tankų daliny, yra įsirikiaavęs į taikliųjų šaulių grupę.

V a i k ū v a s a r o s s t o v y k l a

lietuvių ir mišrių šeimų vaikams nuo 8 iki 13 metų amžiaus šiemet vyks nuo liepos 13 iki rugpiūčio 3 Romuvoje (Hättenfelde).

Stovyklos mokestis: už pirmą vaiką 50 DM, už antrą 40 DM, už trečią ir kitus tos pačios šeimos vaikus po 30 DM per savaitę. Pradėta stovyklauti savaitė laikoma pilna.

Vaikus į stovyklą registruoti, tiksliai nurodant kiekvieno vaiko vardą ir pavardę, gimimo datą ir tėvų ar globėjų adresą, reikia iki liepos 1 Vokietijos LB Valdyboje, pas VLB apylinkių vadovybių narius ir liet. katalikų bei evangelikų kunigus. Įregistruotų vaikų tėvai ar globėjai gaus atskirą pranešimą apie jų priėmimą į stovyklą ir smulkesnių informacijų apie stovyklavimo sąlygas.

Stovyklos vadovybė pasirūpins geru maistu, rūpestinga priežiūra ir įvairia programa su pramogomis. Vaikai bus mokomi lietuvių kalbos, dainų bei šokių ir supažindinami su gimtuoju tėvų kraštu. Vaikus į stovyklą atgabena ir išsigabena patys tėvai.

Nepasiturintiems tėvams patartina kreiptis į gyv. vietos Szialamt'ą, prašant paramos jų vaikų atostogoms. Tam reikalui su šiuo "Informacijų" numeriu siunčiamas pranešimas-informacija tėvams apie stovyklą vokiečių kalba. Juo nesinaudoją skaitytojai prašomi šį pranešimą (Mitteilung an die Eltern) perduoti pažįstamoms šeimoms, kurios žada savo atžalyną pasiųsti sveikų ir naudingų atostogų į Romuva. Jis taip pat skiriamas mišrioms šeimoms painformuoti antrajai pusei apie vaikų stovyklavimo galimybes.

MENO IR RELIGIJOS SUSITIKIMAS ANNABERGE

Pabaltiečių studentų krikščionių sąjungos tradicinis lietuviškojo jaunimo suvažiavimas šiemet ruoštas su meno darbuotojų-iniciatorių pagalba. Jis vyko nuo balandžio 26 ligi gegužės 1 Bonnoje, Annabergo pilyje..

Balandžio 26, penktadienį, popiet dalyviai jau rinkosi į Annabergą. Po geros vakarienės visi suėjo susipažinti. Pobūvį pradėjo P.Ivinskienė, meno darbuotojų pirmininkė. Atidaryta tapybos, knygų apie meną ir tautodailės dirbinių paroda. Grafikas A.Krivickas apibūdino menininkų įnašą į lietuvių kultūros lobyną. Kun.J.Dėdinas parodė 3 trumpus lietuviškus filmus. Vėliau prie židinio dainuota ir linksmintasi iki po vidunakčio.

Balandžio 27, šeštadienį, griebtasi darbo. Pirmą paskaitą apie meną ir religijos santykį skaitė pred.dr.P.Celiešius. Po dr.J.Grinius pastabų tuo pačiu klausimu sekė R.Lampsatytės trumpas referatas apie muzikos ir religijos sąryšį, įdomiai iliustruotas magnetofono juostos įrašais apie kalbamą muziką. Popiet įvyko koncertas. Dainavo R.Lampsatytė, M.Panse-Simaniukštytė, Br.Spies-Gailiūtė, kun.K.Senkus ir M.Zakas. Vakare vėl visi susirinko prie židinio.

Balandžio 28, sekmadienis, pradėtas ekumeninėmis pamaldomis. Dainininkai jas savo giesmėmis padarė labai iškilmingas, o kun.J.Urdzės pamokslas patraukė visų dėmesį. Dar priešpiet dr.J.Grinius skaitė referatą apie religinį motyvą lietuvių literatūroje, peržvelgdamas ją nuo Donelaičio iki naujausių laikų. Popiet pasirodė St.Baltusienės vadovaujama Nordrhein-Vestfalijos tautinių šokių grupė ir "Baltijos" kvintetas. Po koncerto E.Friedrich paaikino savo foto parodą.

Nuo balandžio 29 programa buvo mažiau intelektualiai, užtat sustiprėjo religinis momentas. Surengta ekskursija, sporto varžybos ir t.t. Suvažiavimas baigtas trečiadienį, gegužės 1. Jame dalyvavo apie 80 asmenų. Tai yra net ir Annabergui, kur dažnai susirenka daug žmonių, beveik rekordinis skaičius.

Šis Pabaltiečių krikščionių studentų sąjungos suvažiavimas buvo didelis pasisėkimas. Naujoji Sąjungos valdyba, išrinkta gegužės 25, turėtų iš to padaryti išvadą ir dažniau ruošti susitikimus kartu su kitom organizacijom, nes su naujais asmenimis ateina naujos idėjos ir jėgos.

BAISUSIS BIRŽELIS IR KUN.V.ŠARKA

Vokiečių savaitraštis "Bildpost" savo korespondento Hamburge interviu su dekanu kun.V.Šarka priminė skaitytojams pabaltiečių kasmet minimą baisųjį birželį. Pasikalbėjimas išspausdintas to laikraščio š.m. balandžio 14 ir 21 Nr.Nr.15 ir 16 ir iliustruotas Kauno miesto vaizdu ir kun.Šarkos, lankančio ligonę, paveikslu.

Atkreipęs dėmesį į labai jau kuklų kun.Šarkos gyvenimo stilių, korespondentas pastebi, kad pašnekovas yra gimęs 4-rių vaikų ūkininko šeimoje rytų Lietuvoje (Vilniaus krašte). Kai jis baigė gimnaziją, į Lietuvą įsibrovė anuometiniai Hitlerio sąjungininkai sovietai. Po metų, jau būdamas klieriku Vilniuje, jis buvo liudininku baisenybių, palikusių pėdsakus visam gyvenimui. 1941 birželio vidury tik per 5 dienas išvežė rusai beveik 50.000 lietuvių į Sibirą. Žmonės buvo sugrūsti į gyvulinis vagonus. Ir klierikas Šarka buvo numatytas ištremti, bet jam pasisekė pasislėpti.

Latvijoje ir Estijoje tuo pačiu metu vyko panašūs išvežimai. Todėl nuo 1941 visiems pabaltiečiams birželio 14 yra didelio liūdesio diena.

Naciai atėjo į Lietuvą kaip išvaduatoriai, bet netrukus ir jie ėmė spausti gyventojus.

Aštriais žodžiais kun.Šarka pasmerkė ir lenkus, žiauriai persekiojusius lietuvius ir kitas mažumas.

1944 grįžtant sovietams į Lietuvą, pašnekovas, palikęs tėvus ir artimuosius, pėsčias leidosi į Vokietiją. Čia jis galėjo tęsti teologijos studijas Eichstätte kunigų seminarijoj. 1946 buvo išventintas į kunigus ir po to visą laiką dirba šiaurės Vokietijoje: Geesthachte, Grohne, Hamburge. Šiandien jis yra keliaujantis kunigas: per metus automobiliu nuvažiuoja per 50.000 km.

Nuo 1944 jis nėra matęs tėvynės nė savųjų. Gyvenimas jį užgrūdino. Kiek jis yra švelnus su žmonėmis, tiek kietas ten, kur kalbama apie komunizmą. Neturi jis gero žodžio ir vokiečių vyriausybei, pasukusiai į bendravimo su Kremliumi kelią. Bet argi galima smerkti už tokį nusistatymą atstovą tos tautos, kuriai sovietai suteikė neapsakomas kančias? - baigia savo interviu su kun.V.Šarka "Bildpost" bendradarbis.

Gegužės 12 numery tas pats savaitraštis viso puslapio straipsniu paminėjo K a l a n t o s susideginimo metines ir pateikė plačią informaciją apie katalikų persekiojimą Lietuvoje.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

Kuratorijos narių metinis suvažiavimas

įvyko kovo 30 Romuvoje. Dalyvavo: J.Barasas, tėv.A.Bernatonis, A.Gri-nienė, J.Lukošius, dr.J.Norkaitis, V.Natkevičius, A.Šmitas, kun.J.Ur-dzė ir J.K.Valiūnas.

Suvažiavimo pirmininku išrinktas dr.J.Norkaitis, sekretorium - A.Šmitas. Kuratorijos valdybos kvietime nariams pateikta 13 punktų darbotvarkė priimta be pakeitimų. Patvirtintas praeito susirinkimo protokolas.

Kuratorijos valdybos pirmininko V.Natkevičiaus pranešimas taip pat buvo išsiuntinėtas kartu su kvietimu į suvažiavimą. Jame pastebėta, kad šiemet sausio mėn. suėjo 20 metų, kai Vasario 16 gimnazija atsikėlė į Romuvą. Per tą laiką ji nugalėjo daug įvairių krizių. Toliau pranešime suteikiama žinių apie mokinius, mokytojus, ūkį bei administraciją ir kuratoriją. Jos valdybos kadencija baigiasi, todėl darbotvarkėje įrašytas naujos valdybos rinkimas. Žodžiu direktorius pafinormavo, kad pasireiškus lėšų trūkumui, prieš mėnesį posėdžiavusi Vokietijos LB Taryba kreipėsi telegramomis į Vokietijos kanclerį W. Brandtą ir vidaus reikalų ministerį Genscherį ir apie tai painformavo visų trijų partijų ir jų frakcijų vadovybes ir dar porą Bundestago narių, kurie daugiausia rūpinasi benamių užsieniečių reikalais. Palankiausiai į kreipimąsi reagavo CDU/CSU vadovybės. Jos paprašė papildomų informacijų apie gimnaziją. Du abiturientai laiko baigiamuosius egzaminus, kurie šiemet palengvinti, atsisakant lotynų kalbos rašomojo darbo.

Kuratorijos valdybos išdininkas J.Barasas pranešė, kad Vasario 16 gimnazija 1973 turėjo 382.147,95 DM pajamų ir išlaidų. Didžiausią pajamų šaltinį sudarė Federalinės vokiečių valdžios parama 321.165,-- DM, tačiau jos nepakako mokytojų algoms sumokėti (335.657,44 DM), nekalbant jau apie įvairias ūkio ir administracijos išlaidas. Todėl

- 10 -

praeitais metais teko dar 28.768,77 DM pasiskolinti iš banko būtiniausioms mokyklos išlaidoms dengti.

Beveik tokią pat apyvartą 1973 padarė ir bendrabutis: 366,235,77 DM. Didžiausias bendrabučio pajamų šaltinis buvo tėvų įnašai 77.186,85 DM, Baden-Württembergo krašto parama 70.000,--DM, aukos 47.601,50 DM ir kit. Ir bendrabutis nepajėgė išsiversti nepasiskolinęs iš banko 21.395,88 DM ir nelikęs skolingas maisto tiekėjams ir įvairioms firmoms 48.833,97 DM. Didžiausias bendrabučio išlaidų pozicijas sudarė algos personalui (vedėjams, virėjoms, valytojoms ir kit.) 136.218,45 DM, maistui 76.258,10 DM, šildymui 20.896,91 DM ir kit.

Gimnazijos balansas 1973 gruodžio 31 sudarė 28.768,77 DM ir tos pat datos bendrabučio balansas - 709.702,28 DM. Toje sumoje yra naujasis bendrabučio pastatas 581.384,31 DM vertės, elektros transformatorius 34.625,--DM vertės, įvairaus turto už 77.345,--DM ir kit.

Mergaičių bendrabučio statyba jau galutinai baigta. Ji kainavo iš viso apie 600.000,--DM: po 200.000,--DM skyrė Federalinė ir Baden-Württembergo krašto vyriausybės ir apie tiek pat sudėjo lietuviai aukotojai.

Kontrolės komisijos vardu dr. J. Norkaitis pranešė, kad kontrolieriai, tikrindami gimnazijos 1973 apyskaitą, rėmėsi oficialaus ūkinio tikrintojo dr. Heckmanno pranešimu Vidaus reikalų ministerijai Bonnoje. Jo teigimu, gimnazijos atskaitomybė tvarkoma labai gerai.

Bendrabučio 1973 apyskaitos palyginimas su 1973 sąmata tik ribotai galimas. Pav. sąmatoje numatyta rinkliava baldams, iš kurios tikėtasi 60.400,--DM, jokių rezultatų nedavė. Kontrolės komisija pasiūlė apyskaitas patvirtinti.

Po pranešimų vyko gyvos diskusijos, per kurias pasisakė visi susirinkimo dalyviai. Visi buvo vienodos nuomonės, kad reikia ieškoti priemonių pagerinti finansinę gimnazijos padėtį, nes nebuvo jokios vilties, kad Bonna ar Stuttgartas 1974 padidintų savo paramą. Federalinės vyriausybės ir 1973 metų dydžio parama tuo metu dar nebuvo tikra. Iš kitos pusės niekas nerodė didelio noro per daug apsunkinti mokinių tėvus, žymiai pakeliant mokesčių už jų vaikų išlaikymą bendrabuty. Susirinkimas siūlė būsimai valdybai nekelti to mokesčio daugiau kaip 25,--DM per mėnesį nuo ateinančių mokslo metų pradžios.

Po diskusijų susirinkimas nutarė gimnazijos ir bendrabučio 1973 gruodžio 31 balansus ir 1973 pajamų bei išlaidų apyskaitas patvirtinti ir atleisti valdybą nuo atsakomybės. Viskam brangstant, nori ar nenori reikėjo didinti ir 1974 pajamų bei išlaidų sąmatas. Jos priimtos: gimnazijai 624.568,77 DM ir bendrabučiu 405.729,85 DM. Realesnė yra bendrabučio sąmata. Gimnazijos sąmatoj ypač išpūsta mokytojų algų pozicija (535.000,--DM). Apskaičiuota, kad mokant mokytojams atlyginimus pagal vokiečių tarnautojų tarifus, susidarytų didesnė negu pusmilijonio DM suma ir tokia paprašyta skirti, nors niekas ir netiki, kad būtų paskirta. Tad tokia suma turėjo būti įrašyta ir į 1974 pajamų-išlaidų sąmatą.

Daug klausimų atsakyti ir paaiškinimų duoti turėjo direktorius mokymo ir auklėjimo klausimais. Kuratorijos nariams rūpėjo mokinių pažangumas, jų tarpusavio santykiai ir santykiai su mokytojais bei auklėtojais, mokytojų ryšiai su mokinių tėvais, iš užjūrio atvykusių mokinių įsijungimas į gimnazijos bendruomenę, moksleivių dorovingumas, religingumas ir t.t.

Į Kuratorijos valdybą dviems metams išrinkti: J.Barasas, J.Lukošius ir V.Natkevičius, M.A. Vėliau jie taip pasiskirstė pareigomis: pirminkas V.Natkevičius, vicepirminkas J.Lukošius ir išdininkas J.Barasas.

Kontrolieriais taip pat dviems metams perrinkti dr.J.Norkaitis ir A.Šmitas.

Atsižvelgiant į lėšų trūkumą, nutarta sudaryti išteklių telkimo komisiją. Jos uždavinys rūpintis surasti naujus pajamų šaltinius. Į komisiją išrinkti: tėv.Alf.Bernatonis, A.Šmitas ir J.K.Valiūnas.

Susirinkimas, pradėjęs posėdžiauti 9 val. rytą, baigė darbą vakare.

Ekumeninės pamaldos Motinos diena

Gegužės 12 visi moksleiviai meldėsi pilies salėje. Pamaldas prie lauko gėlėmis papuošto altoriaus laikė gimnazijos evangelikų kapelionas vicesenj.J.Urdzė, vargonais lietuviškas religines giesmes grojo mokyt. V.Banaitis. Pamoksle kun.Urdzė kalbėjo apie Dievo veikimą į žmogų: žmogus be Dievo malonės negali išsiversti.

Pamaldoms baigiantis, katal.kapelionas kun.J.Dėdinas trumpame pamokslėly sveikino motinas ir priminė jų vaidmenį lietuviškos šeimos ir tautos gyvenime. Pamaldos baigtos Marija, Marija giesme.

Mokyt.Fricas Skėrys - kun. diakonas

Š.m. birželio 8 Bremene įvyks praplėsto Lietuvių evangelikų liuteronų vyr.Bažnyčios tarybos prezidiumo posėdis. Vienas jo darbotvarkės punktų yra mokyt.Fr.Skėrio ordinacija į kunigus diakonus.

Girtinas ir vykdytinas siūlymas

Kun.V.Šarkos leidžiamas AUŠROS VARTŲ biuletenis Nr.5 siūlo 30-ąsias tėvynės apleidimo metines prasmingai paminėti, pasiunčiant Vasario 16 gimnazijai bent 30 DM. Kiekvienas buvęs tos gimnazijos mokinys, o taip pat kiekvienas valdininkas ar tarnautojas turėtų paaukoti tam pačiam tikslui bent 100 DM ir kiekvienas stambesnis prekybininkas - 500 DM. Pats siūlytojas pažadėjo paremti gimnaziją 300 DM auka.

N a u j o b e n d r a b u č i o s t a t y b a i a u k o j o :

Dr.T.Kirkilionis iš Coburgo	200 DM	ir
J.Liškus iš Arnsbergo	 40	"

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja

VASARIO 16 GIMNAZIJOS KURATORIJA

Bendrabučio statybos sąskaita: Konto Nr.01/76719

Deutsche Bank 6940 Weinheim (Sonderkonto Internatsbau)

Paaukotos sumos nurašomos nuo mokesčių.

L i e t u v i s k u n i g a s , gyv. Europoje, gimnazijos reikalams neseniai paaukoko 500 dolerių. Kilnūs geradarys nori, kad jo pavadė nebūtų viešai skelbiama. Nuoširdžiausias dėku!

M O K S L O M E T A I

Vasario 16 gimnazijoje baigiami liepos 6. Mokiniai į namus išvažinėja tą dieną nuo 11 val.

Naujieji mokslo metai prasideda rugsėjo 9. Į bendrabutį suvažiuojama rugsėjo 8.

- 12 -

J a u p r i i m a m i p r a š y m a i į s t o t i g i m -
n a z i j o n ; p r i e j ų r e i k i a b ū t i n a i p r i d ė t i i š e i t o m o k s l o p a ž y -
m ě j i m a s . P r a š y m u s r a š y t i : P r i v . L i t a u i s c h e s G y m n a s i u m , 6 8 4 L a m p e r t -
h e i m - H ū t t e n f e l d . (T e l . 0 6 2 5 6 - 3 2 2)

Leiskime vaikus į Vasario 16 gimnaziją. Tik čia jie gali tapti są-
moningais lietuviais, tik čia jie gali išmokti gerai lietuvių kal-
bą, susipažinti su mūsų tautos istorija ir kultūra. Padarykite vi-
sa, kad Jūsų ir Jūsų pažįstamų lietuvių vaikai lankytų Vasario 16
gimnaziją!

----- xXx -----

M o k e s t i s u ž į p i l i e t i n i m a

V.Vokietijoje iki šiol mokesčių už suteikimą pilietybės ir kitus su
pilietybe susijusius veiksmus nustato tuos veiksmus atliekančios
krašto (Lando) įstaigos savo nuožiūra. Nuo š.m. birželio 1 įsiga-
lioja 1974.III.28 pilietybės mokesčio potvarkis (Staatsangehörig-
keits-Gebührenverordnung), paskelbtas 1974.IV.3.Bundesgesetzblatt'e
I Nr.34 psl.809/810. Tuo potvarkiu visoje V.Vokietijoje suvienodina-
mas mokesčio už įpilietinimą ir kitus su pilietybe surištus veiksmus
nustatymas.

Potvarkio 1§ sakoma, kad mokesčiai imamas už veiksmus, kurie at-
liekami pagal prašymus: 1. įpilietinti, 2. atleisti nuo pilietybės,
3. palikti piliečiu, 4. išduoti pilietybės dokumentą ir dokumentą
apie teisinę vokiečio padėtį pagal valstybės konstituciją, 5. iš-
duoti kitokią pažymėjimą.

Nuo mokesčio atleidžiama:

1. įpilietinimas pagal konstitucijos 116 str. 2 pastr. 1 sak.,
2. pilietybės pažymėjimas pagal konstitucijos 116 str. 2 pastr.2 sak.
3. atleidimas nuo pilietybės pagal prašymą, remiantis 1963.V.6 susi-
tarimu 2 str. 1 arba 2 pastr. apie priklausomybės daugeliui valsty-
bių sumažinimą ir 1969.IX.29 (Bundesgesetzbl. II S. 1953) apie kari-
nės prievolės atlikimą kelias pilietybes turinčių asmenų.

Šis potvarkis nepaliečia atleidimo nuo mokesčio pagal kitus teisi-
nius nuostatus.

Potvarkio 2§ nustato tokius įpilietinimo mokesčius:

- (1) Mažiausias mokesčių už įpilietinimą yra 100 DM, o didžiausias -
5.000 DM.
- (2) Nustatant mokesčio už įpilietinimą dydį, atsižvelgtina į tuolai-
kinę ūkinę prašytojo padėtį.
- (3) Mokesčių už įpilietinimą sumažinamas:
  1. p e r p u s ė : a) jei prašytojo(-os) žmona arba vyras yra
vokietis(-ė), b) vaikams, jei vienas jų tėvų yra vokietis,
c) buvusiems vokiečiams, jei jie vokiečių
pilietybę yra praradę susituokdami su užsieniečiu;
  2. v i e n u k e t v i r t a d a l i u :
    - a) užsieniečiams be tėvynės, turintiems tą statusą pagal
Gesetz über die Rechtsstellung heimatloser Ausländer im
Bundesgebiet vom 25.April 1951 (Bundesgesetzbl.I S.269),
    - b) turintiems politinės prieglaudos teisę pagal Ausländer-
gesetz vom 28.April 1965 (Bundesgesetzbl.I S.353), pas-
kiausiai pakeistą 5 str.Arbeitnehmerüberlassungsgesetz vom
7.August 1972 (Bundesgesetzbl. I S.1393),
    - c) pabėgėliams užsieniečiams pagal 1951.VII.28 sutartį dėl
teisinės pabėgėlių padėties (Bundesgesetzbl.1953 II S.559),
    - d) asmenims be pilietybės pagal 1954.IX.28 susitarimą dėl teisi-

nės asmenų be pilietybės padėties.

Mokesčiai, jei jiems sumažinti yra keletas 1 ir 2 p.p. numatytų priežasčių, gali būti sumažinti ne daugiau kaip per pusę.

(4) Už įpilietinimą mažamečio(-tės), neturinčio(-s) savo pajamų pagal pajamų mokesčio įstatymą, imama 100 DM.

(5) Pastr.3 numatytas mažinimas netaikomas pastr.1 nustatytam mažiausiam mokesčiui ir pastr.4 nustatytam mokesčiui.

Toliau potvarkis kalba apie mokesčių nustatymą kitais su pilietybe susijusiais atvejais: atleidimą nuo pilietybės (100 DM), sutikimą palikti piliečiu (500 DM) ir kit.

J a u n i m o s u v a ž i a v i m a s

įvyks per Šekmines birželio 1-3 Hüttenfelde, Vasario 16 gimnazijoje. Bus kuriama Vokietijos lietuvių jaunimo sąjunga.

Birželio 1 popiet susipažįstama su suvažiavimo tikslu, lietuvių jaunimu ir jo veikla kituose kraštuose ir kitų tautybių jaunimo veikla Vokietijoje. Vakare šokiai.

Birželio 2 priešpiet renkami Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos organai. Popiet vyks sporto varžybos ir žaidimai, bus rodomi diapozityvai ir filmai iš Vasario 16 gimnazijos gyvenimo. Po vakarienės koncertuos amerikiečių "Flying Circus" kapela ir įvyks laužas.

Birželio 3 - suvažiavimo uždarymas.

Pragyvenimas su nakvyne kainuos tik 20 DM už visą laiką.

Registruotis pas Albertą Harnerį (684 Hüttenfeld, Romuva. Tel.06256322)

L i e t u v i ū k a t a l i k ū s u v a ž i a v i m a s

įvyks taip pat birželio 1-3 Bad Nauheime, Goethestr.2.

Birželio 1 po mišių ir pusryčių vysk.A.Deksnyš praneš apie šventuosius metus. 10 val.tėv.G.Kijauskas, S.J., skaitys paskaitą apie krikščionį kaip Bendrijos narį ir 16 val.- apie eucharistinę auką. Po paskaitų vyks diskusijos. 20 val.renkama Vakarų Europos lietuvių sielovados centro taryba.

Birželio 2 po pusryčių tėv.G.Kijauskas, S.J., kalbės apie komunią kaip bendravimą ir 16 val.- apie misiją kaip krikščionio uždavinį. Diskusijos. 20 val.prel.dr.J.Aviža painformuos apie šv.metų kelionę Romon.

Birželio 3 po mišių ir pusryčių tėv.G.Kijauskas paaiškins pasauliečio sampratą. Diskusijos. Popiet - suvažiavimo užbaiga.

Registruotis pas tėv.A.Bernatonį, 611 Dieburg, Minnefeld 34.

Tel.06071-22213

Pragyvenimas su nakvyne kainuos 22 DM per parą atskiram kambariui ir po 20 DM gyvenant dviese.

J a u n i m o s t u d i j ū s a v a i t g a l i

Vokietijos ateitininkai sendraugiai ruošia š.m.birželio 15-17 Romuvoj. Į jį kviečiami visi vidurinių ir aukštųjų mokslų einantys liet. moksleiviai ir studentai susipažinti su ateitininkų idėjomis ir organizac. Birželio 15 d. 19 val.dr.J.Norkaitis kalbės apie ateitininkus ir gyvenamąjį metą. 20,30 val. įvyks susipažinimo vakaras.

Birželio 16 d. 9,30 " V.Natkevičius, M.A.supažindins su ateitininkų istorija. Po pamaldų dr.J.Grinius skaitys paskaitą apie ateitininkų principus kaip pasaulėžiūros gaires. Popiet - iškyla į Schwetzingeno pilį ir parką. Vakare kun.A.Rubikas aptars krikščionybės esmę. 20,30 val. - linksmavakaris.

Birželio 17 d. 9,30 val. cand.phil.P.Nevulis kalbės apie tautiškumą, nacionalizmą ir internacionalizmą, o 11 val. prel.dr.P.Celiešius paaiškins pasauliečio misiją išganyme.

Registruotis iki birželio 11 pas I.Natkevičienę, 684 Hüttenfeld, Romuva. Tel.06256-322. Pragyvenimu ir nakvyne pasirūpins rengėjai.

- 14 -

ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA BAD CANNSTATTE

Š.m. birželio 13 (per Devintines) Stuttgarte-Bad Cannstatte, Waiblinger Str.27, didžiojoje Kolpingo namų salėje, lietuviai, latviai ir estai kartu su vokiečiais ruošia Žmogaus teisių dieną.

15 val. įvyks ekumeninės pamaldos.

Po pamaldų kalbės prof.dr.J.Eretas iš Baselio, dainuos solistas B. Piekalnitis, šoks estų ir latvių šokių grupės ir t.t.

Po programos įvyks draugiškas pobūvis užkandžiaujant.

Kviečiami visi dalyvauti.

H a m i l t o n o l i e t u v a i č i ų c h o r a s A I D A S,

susidedas iš 60 mergaičių, vadovaujamas muziko ir solisto V. Verikaičio, š.m. rugpiūčio 23-čią 19 val. dainuos Hamburgo universitete (Hamburg-Dammtor, Von-Melle-Park 4) auditorium maximum. Įėjimas į koncertą - 10 DM. Bilietus galima ir patartina įsigyti iš anksto.

Šiaurės ir vakarų Vokietijos lietuviai turėtų pasinaudoti gal nebe-pasikartosiančia proga išgirsti jau spėjusį pagarsėti Kanados lietuvių chorą.

Tas pats choras, belankydamas Europos lietuvius, sustos porai dienų ir M ū n c h e n e. Rugpiūčio 25-tą 18 val. jis koncertuos "Künstlerhaus" salėje am Lenbachplatz. Koncertą organizuoja Alina Grinienė.

Jei šiaurės Vokietijos lietuviai galės AIDO koncertą išgirsti Ham-burge, tai pietų ir pietvakarių lietuviai kviečiami jo pasiklausyti Mūnchene. Tai vienintelis toks geras jaunų mergaičių choras laisvajame pasauly. AIDO pasirodymas mūsų meninio gyvenimo sąlygose bus didelė šventė.

X X I l i e t u v i š k ų j ų s t u d i j ų s a v a i t ė

šiemet rengiama rugpiūčio 4-11 Morschache ties Brunneno kurortu, Keturių Kantonų ežero (Vierwaldstättersee) pakrantėje, Šveicarijoje. Šiam lietuvių inteligentų sąskrydžiui pasirinktas pranciškonų išlaikomas Antoniushaus. Moderniškai įrengti rūmai, skirti kongresams, konferencijoms ir pan. renginiams, pastatyti stačioje pakriaušėje, iš kurios atsiveria didingas vaizdas į centrinės Šveicarijos Alpes ir Keturių Kantonų ežerą.

Gretimas Brunneno kurortas pasiekiamas traukiniais, einančiais Gothardo tunelio kryptimi, automobiliais ir laivais Keturių Kantonų ežeru. Bet patys greitieji traukiniai Brunnene nestoja, tad reikia pasirinkti tinkamą traukinį. Iš Brunneno į Marschachą eina autobusai maždaug kas valandą. Išlipti "Mattli" sustojimo vietoje. Morschachą galima pasiekti ir automobiliu. Nakvynė su pilnu pensionu Morschache kainuoja 26-30 šv.fr. Galima apsistoti ir viešbučiuose. Brunnene kainos aukštesnės. Kadangi Studijų savaitė vyksta rugpiūčio mėn., pačiame vasaravimo sezono įkaršty, tad kambariais reikia iš anksto pasirūpinti. Registruotis: Frau Irena Kaestli, CH-3006 Bern, Giacomettistr.33a.

Šiemetinėje Studijų savaitėje bus paminėtas mūsų didžiojo Exodus trisdešimtmetis (1944-1974), lietuvių spaudos atgavimo septyniasdešimtmetis, bus paskaitų helvetinėmis ir kit.temomis. Numatoma Vak.Europoje gyvenančių lietuvių dailininkų paroda Luzerne ir k. renginiai.

M I R U S I E J I

J o n a s PILIONIS mirė š.m. sausio mėn. Pirmasens. Buvo apie 74 m. amžiaus, kilęs iš Žemaitijos, savanoris-kūrėjas, paskutiniu laiku pensininkas. Vokietijoje tarnavo LS kuopose prie anglų ir amerikiečių armijų.

D o m y n a s BARONAS mirė š.m. kovo mėn. Palaidotas kovo 13 Bingen prie Reino. Laidojimo apeigas atliko tėv. A. Bernatoniš. Buvo gimęs 1926 Rokiškio apskr. Būdamas Vokietijoje, dirbo LS latvių daliny Bingenė.

A n t a n a s KAZLAUSKAS, VLB Miesau apylinkės narys, mirė š.m. kovo 17 Bruchmühlbache. Palaidotas kovo 20 senosiose Bruchmühlbacho kapinėse. Šv. mišias už velionį aukėjo ir laidojimo apeigas atliko kun. Br. Liubinas. Į amžino poilsio vietą palydėjo gausus būrelis lietuvių, vokiečių ir kitų tautybių žmonių. Ant kapo sudėta daug gėlių ir vainikų, tarp jų ir VLB Miesau apylinkės. Velionis buvo gimęs 1917 sausio 17 Alytuje.

I z i d o r i u s RUGIENIUS, diplom. teisininkas, po ilgesnės ligos mirė š.m. balandžio 26 Munchene. Buvo gimęs 1905 balandžio 3 Suodžių kaime, Būblelių valsč., Šakių apskr. aštuonių vaikų ūkininko šeimoje.

1925 baigė Šakių gimnaziją ir įstojo į Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą, bet 1926 perėjo į teisių fakultetą. 1931 įsigijo teisininko diplomą. 1926-30 dirbo Ūkininkų sąjungos banke, 1930-31 Tarptautiniame banke, o 1931-32 Žemės banke Kaune. 1932 vedė abiturientę Ev. Riaubaitę. 1932-33 buvo teismo kandidatu prie Marijampolės apygardos teismo ir ten pat trumpą laiką ėjo apylinkės teisėjo pareigas. 1933 rudenį vėl grįžo į Žemės banką, kuriame dirbo iki 1942 vidurio. 1942-44 buvo apylinkės teisėju Vilkaviškyje.

1944 atvykęs su šeima į Vokietiją, pradžioje gyveno Landshuto apylinkėje, o 1945 rudenį persikėlė į Muncheną, kur 1946-48 dirbo Raudon. Kryžiuje, o nuo 1948 galo iki 1963 pradžios buvo įgaliotinis BALFui Vokietijoje. BALFO įstaigai užsidarius, 1963 vasarą pradėjo dirbti didelės gatvių statybos ir žemės ūkio mašinų firmos buhalterijoje ir ten dirbo iki mirties.

Iz. Rugienius keletą metų aktyviai dalyvavo Vokietijos LB gyvenime, buvo renkamas į jos vadovybę: 1962-65 buvo Tarybos, o 1962 - Valdybos narys.

Be našlės Ev. Rugienienės ir dukters dr. med. Ang. Strupienės dar yra gyvas vyriausias velionio brolis Jonas Detroite, Mich., JAV.

P a g e r b t a s d r a u g a s

1968 sausio 27 Neukirchene-Vluyn, Moers apskr., Žemut. Pareinio krašte mirė **V y t a u t a s Mateika**. Karo metu velionis tarnavo vokiečių kariuomenėje, neteko vienos rankos ir iki pat mirties turėjo daug vargo dėl galvoje likusių skeveldrų. Kol dar gyveno Augustdorfo stovykloje, kur buvo didesnis lietuvių būrelis, uoliai dalyvavo įvairiuose pobūviuose, skaitė lietuvišką spaudą.

Düsseldorfėje gyvenantis K. Balnys sumanė velioniui pastatyti nors kuklų paminklėlį. Šiam reikalui aukėjo: dr. med. R. Kumpfertaitė 100 DM, Ad. Šuminas 50 DM, K. Abraškevičius, K. Balnys, K. Gumuliauskas, St. Petkevičius ir Mart. Valaitis po 20 DM, kiti po mažiau. Paminklėlis kainavo 270 DM. Iš viso surinkta 285 DM, tad dar liko 15 DM gėlėms. Neukirchen-Vlūyne gyvenantys bičiuliai pažadėjo velionio kapą prižiūrėti.

HELLMANNO LIETUVOS ISTORIJA ANGLIŠKAI?

"Trūksta rimtos istorijos anglų kalba ir todėl nutarta stengtis išversti iš vokiečių į anglų kalbą nedidelę, bet teisingai ir patraukliai parašytą M. Hellmano veikalą 'Grundzüge der Geschichte Litauens', 179 psl, ir 2 žemėlapiai. Žinomo vokiečių istoriko knyga lengviau sek-

- 16 -

tųsi platinti JAV ir Kanados universitetuose. Autorius M.Hellman moka lietuvių kalbą, susipažinęs su mūsų tautiniais reikalais ir manoma, kad su juo nebūtų sunkumų susitarti bei ištaisyti jo darbo mažus netikslumus". ("Sėja", 1973 m. Nr.4, psl.64).

P e r R A U D O N A J Ų K R Y Ž I Ų i e š k o m i :

- DUDĖNAS Antanas, gim.1920.VI.19 Garšių k., Zarasų apskr.
Ieško sesuo Elena Vaitkevičienė.
- JUKIEWICZ (Jukevičius?) Liudvikas, gim.1920.IX.24 Murovanoj.
Ieško brolis Pranas Jukiewicz.
- LAZAUSKAS Stasys-Jonas, gim.1909.IX.8, batsiuovys, gyvenęs Kaune.
Ieško sūnus L.Lazauskas, gyvenęs Kaune.
- LISEVIČ (Lisevičius?) Juozas, gim.1910.VII.7 Vilniuj.
Ieško duktė Jadvyga Lisevič.
- MILERIS Jonas, sūn.Broniaus, gim.1919.VIII.16 Walke, Estijoje.
Ieško sesuo Ona Milerytė.
- PRANSKEVIČIUS Bronius, sūn.Motiejaus ir Marijos, gim.1924.XI.24 Štakmanivo k., Marijampolės apskr. Ieško sesuo Marija.
- SVEGA Liudvikas, sūn.Antano, gim.1927.II.21 Kalvelių k., jūreivis.
Ieško brolis Jonas.
- ŠLIUPAITĖ ANTANINA, duktė Juozo, gim.1923 Gruzdžių valsč.
Ieško giminaitė Nijolė Bieliūnienė.
- ŽUKAITĖ Vanda-Ofelia, gim.1926 Telšiuose ar 1920.X.24 Suvainišky.
Ieško sesuo Jadvyga Tarasevičienė.

P a d ė k i m e t e i s i n i n k o n a š l e i

Vokietijoje gauti pensiją. Jai reikalingi liudininkai, kurie galėtų paliudyti apie vyro Valterio VAITIEKŪNO tarnybą 1927-33, o gal ir vėliau, gusarų pulke karininku, 1934-37 teismo kandidatu, 1937-39 prokuroro pavaduotoju ir 1939 prokuroru Šiauliuose. 1940-41 V.Vaitiekūnas buvo sovietų suimtas, 1941-45 tarnavo vokiečių kariuomenėje taip pat karininku. Rašyti: Frau Lotti Vaitiekūnas, D-4420 Coesfeld, Schützenring 42 arba "Informacijoms".

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Kun.J.Tautkevičius iš Walkertshofeno ir dr.Ed.Seika iš Emskircheno po	50 DM
Dr.P.Reklaitis iš Marburgo ir XY iš Memmingeno po ...	10 "
K.Žutautas iš Augsburga po	8 "
Vl.Žaliukas, V.Zelionka ir J.Antanaitis visi VLB Osnabrūcko apylinkės nariai po ...	2 "

M Ū S Ų K N Y G O S

Prie Vokietijos LB Valdybos Romuvoje veikiantis spaudos kioskas yra gavęs parduoti įdomių ir vertingų knygų. Jas siunčiame ir paštu.

VEIDAI IR PROBLEMAS LIETUVIŲ LITERATŪROJE. Dr.J.Grinius už	37,--DM
LIETUVIŲ BELETRISTIKOS ANTOLOGIJA. I ir II dalis po	25,-- "
LIETUVIŲ POEZIJOS ANTOLOGIJA.Sudarė J.Aistis ir A.Vaičiul.	15,-- "
ORA PRO NOBIS. Jurgis Gliuda. Premijuotas romanas	11,-- "
SIMAS. " " Apie Simą Kudirką.	7,50 "
SUNKIAUSIU KELIU " " Istorinis romanas.	14,-- "
MEILĖ TRIKAMPY. Renė Rasa. Romanas.	6,-- "
LIKIMO ŽAISMAS. Henr. Lukaševičius. Romanas.	6,-- "
PIRMASIS RŪPESTIS. Jurgis Jankus. Novelės.	5,-- "
MINDAUGO NUŽUDYMAS. Juozas Kralikauskas. Premijuotas romanas	7,50 "
SODAS UŽ HORIZONTO. Aloyzas Baronas. Romanas.	7,-- "
PAVASARIS PRIE VARDUVOS. Paulius Jurkus. Pasakojimai.	6,-- "
ŠVENTARAGIS. Vytautas Alantas. Istorinis romanas.	15,-- "
MIGLOTAS RYTAS. Vincas Ramonas. Apysakos.	5,-- "